

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Elatis](#) > Sweden

Elatis

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mida tähendavad mõisted „elatis” ja „ülalpidamiskohustus”? Kes peavad maksuma teistele elatist?

Rootsi õiguses on sätestatud laste, abikaasade ja lahutatud abikaasade ülalpidamise kohustus. Abikaasadevahelisi ülalpidamiskohustusi käsitlevaid sätteid kohaldatakse ka registreeritud kooselu partnerite suhtes.

Lapsed

Vanemad on kohustatud andma oma lastele ülalpidamist, mis on mõistlik, võttes arvesse lapse vajadusi ja mõlema vanema ühiseid rahalisi võimalusi. See vanem, kellel puuduvad rahalised võimalused oma last toetada, ei ole kohustatud ülalpidamist andma.

See vanem, kellel ei ole lapse hooldusõigust ja kes ei ela alaliselt lapsega koos, peab täitma oma ülalpidamiskohustust elatise maksmisega. Ka see vanem, kellele on koos teise vanemaga antud ühine hooldusõigus, võib olla kohustatud elatist maksuma. See on nii juhul, kui laps elab alaliselt ainult koos teise vanemaga olenemata sellest, kas see vanem elab üksi või koos uue partneriga.

Isik, kes elab alaliselt koos teise isiku lapsega ja selle vanemaga, kellel on lapse hooldusõigus, vastutab samuti asjaomasele lapsele ülalpidamise andmise eest, kui isikud on abielus või neil on ühine laps või ühised lapsed. Kasuvanem vastutab ülalpidamise andmise eest siiski üksnes selles ulatuses, mis jääb lapsel saamata sellelt vanemalt, kellega ülalpidamist andma kohustatud vanem koos ei ela.

Elatismaksud määratakse kindlaks kohtuotsuse või kokkuleppega. Kokkulepe kehtib ainult siis, kui see on sõlmitud kirjalikult ja kahe tunnistaja juuresolekul.

Pooled võivad ka kokku leppida, et tulevased elatismaksud tehakse ühekordse maksena või pikema perioodi eest kui kolm kuud. Kokkulepe on kehtiv üksnes juhul, kui see sõlmitakse kirjalikult kahe tunnistaja juuresolekul. Kui laps on alla 18aastane, peab kokkuleppe heaks kiitma ka asjaomane sotsiaalosakond (*socialnämnden*).

Kui laps on alla 18aastane, tuleb ühekordse maksena makstav elatis maksta sotsiaalosakonnale. Osakonnale makstud summat tuleb kasutada lapsele elatiseiga võrdväärse elurendise ostmiseks kindlustusseltsilt, välja arvatud juhul, kui kokkuleppe kohaselt ei ole see lubatud või kui osakond leiab, et summat saab kasutada lapse ülalpidamiseks muul sobival viisil.

Elatist makstakse iga kalendrikuu kohta ette. Kuid kohus võib ette näha muu maksmiskorra, kui selleks on konkreetsed põhjused.

Elatist saab tagasiulatuvalt välja mõista maksimaalselt hagi esitamise kuupäevale eelnenud kolme aasta eest, välja arvatud juhul, kui ülalpidamiskohustuslane on nõus maksuma elatist pikema perioodi eest.

Kindlaksmääratud elatist ei saa enam sisse nõuda, kui maksetähtpäevast on möödunud viis aastat

(aegumistähtaeg).

Abikaasad

Abielu ajal vastutavad mõlemad abikaasad enda ja oma abikaasa ülalpidamise eest. Kui üks abikaasadest ei suuda end ise täielikult ülal pidada, peab teine abikaasa panustama tema isiklike vajaduste rahuldamisse.

Pärast abielu lahutamist kehtib põhimõte, et kumbki abikaasa vastutab ise enda ülalpidamise eest. Kuid kui üks abikaasadest vajab üleminekuperioodil enda ülalpidamiseks raha, on tal õigus saada teiselt abikaasalt elatist, mis on mõistlik selle abikaasa rahalisi võimalusi ja muid asjaolusid arvesse võttes. Erandlikel juhtudel võib abikaasa saada elatist pikema aja jooksul.

Kui abikaasad ei saavuta elatise küsimuses kokkulepet, saab vaidluse lahendada kohtus.

Pärast abielu lahutamist makstakse elatist korrapäraste osamaksetena. Kuid kohus võib määrata, et kogu summa tuleb maksta ühekordse maksena, kui selleks on konkreetsed põhjused, näiteks kui abikaasa peab tegema pensionimakse.

Elatist saab tagasiulatuvalt välja mõista kõige rohkem hagi esitamise kuupäevale eelnenud kolme aasta eest, välja arvatud juhul, kui ülalpidamiskohustuslane on nõus maksta elatist pikema perioodi eest.

Kindlaksmääratud elatist ei saa enam sisse nõuda, kui maksetähtpäevast on möödunud kolm aastat (aegumistähtaeg).

2 Millise vanuseni võib laps elatist saada? Kas alaealiste ja täiskasvanute ülalpidamise kohta kehtivad erinevad eeskirjad?

Vanemate ülalpidamiskohustus lõpeb tavaliselt siis, kui laps saab 18aastaseks. Kuid kui laps alles omandab põhiharidust, kestab ülalpidamiskohustus kuni lapse õpingute lõpuni, kuid mitte kauem kui lapse 21aastaseks saamiseni. Õpingutena käsitatakse kohustusliku põhihariduse või keskhariduse või muu võrreldava üldhariduse omandamist.

3 Kas ma pean elatise taotlemiseks pöörduma pädeva asutuse või kohtu poole? Kuidas elatise taotlemine toimub?

Rootsis ei ole spetsiaalset asutust, kes elatise kindlaks määraks või aitaks elatist kindlaks määrata. Elatismaksud võidakse kindlaks määrata kohtuotsuse või kokkuleppega. Kui pooled kokkulepet ei saavuta, peab elatise taotleja pöörduma asjaomase esimese astme kohtu (*tingsrätt*) poole ja esitama hagiavalduse.

Rahvusvahelise elatise küsimustes võib pöörduda Rootsi sotsiaalkindlustusametisse (Försäkringskassan), mis on Rootsi keskasutus.

4 Kas elatise taotluse saab esitada lapse või sugulase (kui saab, siis millise astme sugulase) nimel?

Lapse hooldusõigusega vanemal on õigus nõuda alaealise lapse nimel ülalpidamist. Kui lapsele on määratud eestkostja, võib ka tema tegutseda lapse nimel.

5 Kuidas leida pädev kohus, kui ma soovin asja kohtusse anda?

Kohtualluvust reguleerivad õigusnormid on sätestatud vanemaseadustikus (*föräldrabalken*), abieluseadustikus (*äktenskapsbalken*) ja kohtumenetluse seadustikus (*rättegångsbalken*). Teavet on võimalik saada ka asjaomaselt esimese astme kohtult.

Lapse elatist käsitlevat asja arutatakse selles kohtus, kelle tööpiirkonnas asub kostja harilik viibimiskoht. Teiste pädevate kohtute puudumise korral arutab asja Stockholmi esimese astme kohus.

Abikaasale tehtavate elatismaksete küsimusi võidakse käsitleda lahutusmenetluse raames. Abieluasju menetleb

see esimese astme kohus, kelle tööpiirkonnas asub ühe abikaasa harilik viibimiskoht. Kui kummagi abikaasa harilik viibimiskoht ei ole Rootsis, arutab asja Stockholmi esimese astme kohus. Kui abikaasale makstavat elatist käsitlevat menetlust ei algatata abieluasja raames, kohaldatakse kohtualluvuse üldeeskirju, mis on sätestatud kohtumenetluse seadustiku 10. peatükis.

Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määruses (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes (edaspidi „ülalpidamiskohustuste määrus“) on sätestatud kohtualluvuse normid, mida kohaldatakse piiriüleste juhtumite puhul.

6 Kas ma pean asja kohtusse andmiseks kasutama vahendaja (nt advokaadi, kesk- või kohaliku asutuse jne) abi? Kui mitte, siis kuidas asja kohtusse andmine toimub?

Ei. Igaüks, kes soovib asja kohtulikku arutamist, peab esitama hagiavalduse pädevale esimese astme kohtule.

7 Kas ma pean asja kohtusse andes tasuma lõive? Kui pean, siis kui suured need lõivud võivad olla? Kas ma saan taotleda menetluskulude katteks menetlusabi, kui mul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid?

Kohtumenetlust toimetatakse Rootsis tasuta, kuid hagiavalduse esitamisel tuleb tasuda lõiv, mis on praegu 900 Rootsi krooni. Kui hageja palkab õigusnõustaja või advokaadi, kaasnevad sellega talle kulud. Tõendite esitamisega, nt tunnistajate kutsumisega, võivad samuti kaasneda kulud.

Kulude suurust on võimatu ennustada, sest need on iga juhtumi puhul erinevad.

Teatavatel tingimustel võidakse anda tasuta õigusabi. Ülalpidamist käsitlevates asjades tasuta õigusabi saamiseks peavad olema täidetud teatavad tingimused. Sellised tingimused võivad olla täidetud näiteks juhul, kui tegemist on tavapärasest keerukamaid asjaolusid hõlmava juhtumiga, millega seoses on vaja ulatuslikumat juriidilist abi.

Tasuta õigusabi andmine tähendab, et hagejale määratakse õigusnõustaja ja riik maksab õigusnõustaja tasu, kui hagejal puuduvad selleks vajalikud vahendid. Tasuta õigusabi hõlmab ka tõendite esitamise, asjaolude uurimise, suulise ja kirjaliku tõlke ning lepitusega seotud kulude katmist. Tasuta õigusabi saavad isikud on vabastatud ka teatavate kohtutele ja täitevasutusele (Kronofogdemyndigheten) makstavate lõivude tasumisest.

Isikutele, kes ei ole Rootsi kodanikud ja kes ei ela Rootsis või kes ei ole Rootsis elanud, võidakse anda tasuta õigusabi seoses Rootsis algatatud kohtuasjadega, kui selleks on konkreetsed põhjused. Kui asja tuleb arutada välisriigi kohtus, võib tasuta õigusabi anda ainult siis, kui isik elab Rootsis. Kõigi ELi liikmesriikide kodanikel on Rootsi kodanikega samasugune õigus saada tasuta õigusabi. Samad õigused on ka teatavate kolmandate riikide kodanikel, tingimusel et on olemas kehtiv vastastikust kohtlemist käsitlev kokkulepe.

Piiriüleste vaidluste puhul kohaldatakse ELis teatavaid tasuta õigusabi käsitlevaid erisätteid näiteks eesmärgiga tagada, et tasuta õigusabi antakse eelkõige nende ülalpidamiskohustuste määrusega hõlmatud juhtumite puhul, mis on seotud vanema poolt elatise maksmisega alla 21aastasele lapsele.

Tasuta õigusabi kohta saab lisateavet [Rootsi õigusabiametist](#) (Rättshjälpsmyndigheten).

8 Millise ülalpidamise viisi võib kohus määrata? Kuidas arvutatakse elatise summa? Kas kohtuotsust saab elukalliduse suurenemise või pereolude muutumise korral läbi vaadata? Kui saab, siis kuidas see toimub (kas on näiteks olemas automaatne indekseerimise süsteem vms)?

Lapsele makstava elatise summa kindlaksmääramisel võetakse aluseks õiguslikud kriteeriumid. Ülalpidamist andma kohustatud vanemale peab jääma tema netosissetulekust teatav summa tema enda ülalpidamiseks. See hõlmab eluasemekulusid, mis määratakse kindlaks eraldi sellisel tasemel, mida peetakse mõistlikuks. Muud

elamiskulud arvutatakse indeksiga seotud standardsumma alusel. Asjaomane vanem võib ka reserveerida summa temaga koos elava abikaasa ülalpidamiseks, kui selleks on konkreetsed põhjused. Peale selle võib ülalpidamist andma kohustatud vanem reserveerida summa iga kodus elava lapse ülalpidamiseks. See, kui palju allesjäävast summast tuleks anda elatisena, sõltub muu hulgas lapse vajadustest ja teise vanema suutlikkusest kanda lapse ülalpidamisega seotud kulusid. Teataval määral võib teha mahaarvamisi suhtlemisega seotud kulude katteks.

Abikaasale makstava elatise kindlaksmääramise õiguslikke kriteeriume ei ole ette nähtud. Kuid selle puhul võib lähtuda mõningatest eespool esitatud kriteeriumidest.

Elatismaksud on seotud indeksiga, tagamaks, et need säilitavad oma algse väärtuse. Indeks võimaldab võtta arvesse hinna baassumma muutusi kooskõlas sotsiaalkindlustusseadustikuga (*socialförsäkringsbalken*), välja arvatud juhul, kui indekseerimise kohta on kohtuotsuses või ülalpidamiskokkuleppes ette nähtud teistsugune kord. Sotsiaalkindlustusamet otsustab igal aastal, kas elatise summat tuleb muuta ning kui tuleb, siis millise protsendi võrra. Muudatus tehakse tavaliselt 1. veebruaril ja seda kohaldatakse elatissumma suhtes, mis määrati kindlaks enne eelmise aasta 1. novembrit.

Poolte kokkuleppel võidakse elatise summat muuta uue kirjaliku kokkuleppega. See on võimalik isegi juhul, kui elatis oli eelnevalt kindlaks määratud kohtuotsusega. Ka kohus võib varasemat otsust või kokkulepet korrigeerida, kui selleks on alust muutunud asjaolusid arvesse võttes. Kui kumbki pool taotleb, et otsust või kokkulepet muudetakse tagasiulatuvalt menetluse algatamisele eelneva perioodi osas, saab kohus vaid tegemata elatismakseid vähendada või need tühistada. Selleks et kohus suurendaks lahutatud abikaasa elatist asjaolude muutumise tulemusena, peavad olema erilised põhjused.

Kohus võib ka muuta ülalpidamiskokkulepet, kui see on kokkuleppe sõlmimise ajal kehtivaid asjaolusid ja muid tingimusi arvesse võttes ebamõistlik. Juba makstud elatise tagasimaksmist võib kohus siiski nõuda üksnes erilistel põhjustel.

Kui lapse perioodilise elatismakse summa on kuus aastat püsinud muutumatuna (indekseerimine välja arvatud), võib kohus edasised elatismaksud läbi vaadata, ilma et selleks peaksid olema erilised põhjused.

9 Kuidas ja kellele elatist makstakse?

Elatist tuleb maksta seda saama õigustatud isikule. Kui elatist saama õigustatud isik on alla 18aastane laps, makstakse elatist sellele vanemale, kellel on lapse hooldusõigus ja kes elab koos lapsega.

Kui laps on alla 18aastane, tuleb ühekordse maksena makstav elatis maksta sotsiaalosalakonnale.

10 Kui kohustatud isik (võlgnik) hoiab elatise maksmisest kõrvale, siis kuidas sundida teda makseid tegema?

Elatise sissenõudmise avalduse võib esitada täitevasutusele. Avalduse saab esitada kas suuliselt või kirjalikult. Koos avaldusega tuleb esitada täitedokument. Kahe tunnistaja juuresolekul koostatud kirjaliku dokumendi, mis käsitleb elatise maksmist vastavalt abieluseadustikule või vanema õigusi ja kohustusi käsitlevale seadustikule, võib täitmisele pöörata kui õigusmõju omava lõpliku kohtuotsuse.

11 Palun kirjeldage lühidalt võimalikke piiranguid elatise maksmisel, eelkõige võlgniku kaitse eeskirju ning aegumis- ja igamistähtaegu teie täitesüsteemis.

Lapsele makstava elatise saab tagasiulatuvalt välja mõista kõige rohkem hagi esitamise kuupäevale eelnenu kolme aasta eest, välja arvatud juhul, kui ülalpidamiskohustuslane on nõus maksta elatist pikema perioodi eest. Kindlaksmääratud elatist ei saa enam sisse nõuda, kui maksetähtpäevast on möödunud viis aastat (aegumistähtaeg).

Abikaasale makstava elatise puhul saab tagasiulatuvalt välja mõista kõige rohkem hagi esitamise kuupäevale eelnenu kolme aasta eest, välja arvatud juhul, kui ülalpidamiskohustuslane on nõus maksta elatist pikema

perioodi eest. Kindlaksmääratud elatist ei saa enam sisse nõuda, kui maksetähtpäevast on möödunud kolm aastat (aegumistähtaeg).

Mis puutub sissenõudmisesse, siis arestimise suhtes on kehtestatud mitu erandit; näiteks ei saa arestida rõivaid ja muid ülalpidamiskohustuslase isiklikuks kasutamiseks mõeldud esemeid mõistliku väärtuse piires ning teatavat majapidamiseks ja kodu hooldamiseks vajalikke esemeid. Kui ülalpidamiskohustuslasel on perekond, võetakse arestimisele mittekuuluva vara kindlaksmääramisel arvesse perekonna kasutatavaid esemeid ja perekonna vajadusi.

Arestida tohib üksnes selle osa ülalpidamiskohustuslase töötasust või palgast, mis ületab tema enda ja tema perekonna ülalpidamiseks vajalikku summat. See osa ülalpidamiskohustuslase palgast või sissetulekust, mis ei kuulu arestimisele (*förbehållsbeloppet*), määratakse kindlaks standardsumma alusel. Standardsumma hõlmab kõiki tavapäraseid elamiskulusid peale eluasemekulude, mis määratakse kindlaks eraldi ja liidetakse standardsummale. Standardsumma määrab igal aastal kindlaks täitevamet.

12 Kas mind saab elatise sissenõudmisel abistada mõni organisatsioon või ametiasutus?

Rootsis pakub elatise sissenõudmisega seoses abi täitevamet. Piiriüleste asjade puhul võib isik, kellel on õigus saada elatist, saada haldusalast abi sotsiaalkindlustusametilt (Försäkringskassan), esitades täitevametile sissenõudmisavalduse.

13 Kas (valitsus- või eraõiguslikud) organisatsioonid võivad teha võlgniku eest elatise täielikke või osalisi ettemakseid?

Laste eest, kelle vanemad on lahku läinud, võib Sotsiaalkindlustusamet maksta sellele vanemale, kes elab koos lapsega ja kelle elukoht on ametlikult registreeritud lapsega samale aadressile, elatisabi 1673 Rootsi krooni kuus kuni lapse 7aastaseks saamiseni, 1823 Rootsi krooni kuus kuni lapse 15aastaseks saamiseni ja 2223 Rootsi krooni kuus alates lapse 15aastaseks saamisest. Elatisabi otsus tehakse pärast seda, kui sotsiaalkindlustuse küsimustega tegelevale asutusele – sotsiaalkindlustusametile – on esitatud avaldus. Elatisabi on vahend, mille abil saab ühiskond tagada, et laps, kelle vanemad on hakanud lahus elama, saab teataval tasemel elatist isegi juhul, kui elatist maksta kohustatud vanem ei täida oma ülalpidamiskohustust. Ülalpidamist andma kohustatud vanem peab need summad riigile hüvitama vastavalt oma sissetulekule ja nende laste koguarvule, kellega seoses ta on kohustatud elatist maksta. Tagasimaksmise kohustus määratakse kindlaks haldusmenetluse raames. Kui aga elatist makstakse otse sellele vanemale, kelle juures laps elab, vähendatakse sellele vastavalt sotsiaalkindlustusameti makstavat elatisabi. Seda nimetatakse lisaelatiseks (*utfyllnadsbidrag*).

Kui ülalpidamiskohustuslasest vanem elab välisriigis või elab küll Rootsis, aga saab töötasu või muud sissetulekut välisriigis või välisriigist, võib sotsiaalkindlustusamet soovitada sellel vanemal, kellel on lapse hooldusõigus ja kes elab koos lapsega, võtta meetmeid ülalpidamiskohustuse kindlaksmääramise tagamiseks. Sellisel juhul võtab sotsiaalkindlustusamet üle lapse õiguse saada elatist kuni selle summa ulatuses, mille amet maksis välja elatisabina.

Abikaasal ei ole võimalik saada sotsiaalkindlustusametilt elatisabi.

14 Kui mina elan asjaomases liikmesriigis, aga võlgniku alaline elukoht asub muus liikmesriigis:

Piiriüleste asjade puhul võib taotleja saada sotsiaalkindlustusametilt haldusabi. Sotsiaalkindlustusamet on ELi ülalpidamiskohustuste määruse ning Haagi 23. novembri 2007. aasta laste ja teiste pereliikmete elatise rahvusvahelise sissenõudmise konventsiooni (2007. aasta Haagi konventsioon) kohane keskasutus, samuti New Yorgi 1956. aasta välisriigist ülalpidamise taotlemise konventsiooni kohane edastav/vastuvõttev asutus.

14.1 Kas ma saan abi kõnealuse muu liikmesriigi ametiasutuselt või eraõiguslikult

organisatsioonilt?

Vt vastus küsimusele nr 14.

14.2 Kui saan, siis kuidas selle asutuse või organisatsiooniga ühendust võtta?

Sotsiaalkindlustusameti kontaktandmed on järgmised:

Social Insurance Agency (Försäkringskassan)

PO Box 1164

SE-621 22 Visby

Sweden

Tel: +46 (771) 17 90 00

Faks: +46 (10) 11 20 411

E-post: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Sotsiaalkindlustusamet võtab kõik asjakohased meetmed elatise sissenõudmise hõlbustamiseks. Sotsiaalkindlustusameti kui ülalpidamiskohustuste määruse ja Haagi 2007. aasta konventsiooni kohase keskasutuse ülesanded tulenevad nimetatud määrusest ja konventsioonist. Muu hulgas peab Sotsiaalkindlustusamet abistama isikuid, kellel on õigus saada elatist, selliste taotluste koostamisel, mille saab esitada ameti kaudu, näiteks taotlus saada teisest riigist otsus elatise väljamõistmise kohta. Lisateavet taotlejatele antava abi kohta saab sotsiaalkindlustusametilt.

15 Kui mina elan muus liikmesriigis ja võlgnik asjaomases liikmesriigis:

Taotlejad, kes soovivad nõuda elatise sisse New Yorgi 1956. aasta välisriigist ülalpidamise taotlemise konventsiooni alusel, peavad esitama taotluse oma riigi edastavale asutusele, kes edastab selle Rootsi vastuvõtvale asutusele (sotsiaalkindlustusamet).

Sama kehtib taotlejate puhul, kes soovivad saada abi, mida pakuvad ülalpidamiskohustuste määruse või Haagi 2007. aasta konventsiooni kohased keskasutused, st taotleja peab esitama taotluse oma riigi keskasutusele, kes edastab selle Rootsi keskasutusele (sotsiaalkindlustusamet).

15.1 Kas ma saan esitada taotluse otse asjaomase liikmesriigi ametiasutusele või eraõiguslikule organisatsioonile?

Kui isik, kellel on õigus saada elatist, soovib elatise sissenõudmist New Yorgi 1956. aasta välisriigist ülalpidamise taotlemise konventsiooni, ülalpidamiskohustuste määruse või Haagi 2007. aasta konventsiooni alusel, peab ta esitama taotluse Rootsi edastavale asutusele / keskasutusele (sotsiaalkindlustusamet), kes edastab taotluse seejärel asjaomase isiku elukohariigi ja/või sissetuleku riigi vastuvõtvale asutusele.

Kui ülalpidamiskohustuslane soovib saada abi näiteks kindlaksmääratud elatishulga muutmiseks, võib ta pöörduda oma koduriigi keskasutusse, kes edastab taotluse Rootsi keskasutusele (Sotsiaalkindlustusametile).

15.2 Kui saan, siis kuidas selle ametiasutuse või organisatsiooniga ühendust võtta ja missugust abi võidakse mulle osutada?

Vt vastus küsimusele nr 16.

16 Kas asjaomane liikmesriik on alla kirjutanud 2007. aasta Haagi

protokollile?

Jah. Ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlev 23. novembri 2007. aasta Haagi protokoll (edaspidi „Haagi protokoll“) on Rootsi suhtes siduv ja nimetatud protokollis sätteid kohaldatakse ELis alates 18. juunist 2011. Haagi protokollis kohane üldpõhimõte on, et kohaldatakse selle riigi õigust, kus asub ülalpidamist saama õigustatud isiku alaline elukoht. Eelkõige lapse puhul on võimalik kohaldada kohtu asukohariigi õigust või selle riigi õigust, mille kodanikud on nii laps kui ka ülalpidamiskohustustlane, kui hariliku viibimiskoha riigi õiguse kohaldamine ei ole lapse huvides. Pooled võivad kohaldatavas õiguses ka kokku leppida, kuid selliste kokkulepete ulatus on piiratud, kui tegemist on näiteks asjadega, mis käsitlevad alla 18aastase lapse elatist.

17 Kui asjaomane liikmesriik 2007. aasta Haagi protokollile alla kirjutanud ei ole, siis missugust õigust kohaldatakse elatisnõude suhtes vastavalt tema rahvusvahelise eraõiguse normidele? Millised need normid on?

Haagi protokoll on Rootsi suhtes siduv (vt vastus küsimusele nr 20).

18 Milliste normidega tagatakse õiguskaitse kättesaadavus ELi siseste piiriüleste juhtumite korral (vastavalt ülalpidamiskohustuste määruse V peatüki struktuurile)?

Tasuta õigusabi andmise üldiste tingimuste kohta vt vastus küsimusele nr 7.

Piiriüleste vaidluste puhul kohaldatakse ELis teatavaid tasuta õigusabi käsitlevaid erinorme. Kui ülalpidamiskohustuste määramises tasuta õigusabi saamiseks ette nähtud tingimused on täidetud, antakse tasuta õigusabi, kui taotleja vajab juriidilist abi ja seda vajadust ei ole võimalik rahuldada mis tahes muul viisil.

19 Milliseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud, et tagada ülalpidamiskohustuste määruse artiklis 51 loetletud toimingute elluviimine?

Mingeid erimeetmeid ei ole võetud.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

Viimati uuendatud: 03/06/2026

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.